

การสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ หลังรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

จิรศักดิ์ โยมะบุตร^{*}

วินัย ผลเจริญ^{**}

(วันรับบทความ : 16 มกราคม 2561 /วันแก้ไขบทความ : 24 กุมภาพันธ์ 2561 /วันตอบรับบทความ : 26 กุมภาพันธ์ 2561)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์และกระบวนการให้ความหมายและปฏิภณของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นจำนวน 26 คน โดยใช้วิธีการเจาะจงตัวผู้ให้สัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาผลการวิจัยพบว่าในด้านการสร้างความปลอดภัย ศูนย์ปลอดภัยสมานฉันท์จังหวัดขอนแก่น อยู่ภายใต้การบริหารงานของกองทัพบกที่ 2 และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พร้อมทั้งแบ่งการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์ปลอดภัยสมานฉันท์ขึ้นทุกอำเภอ โดยให้ทำความเข้าใจกับประชาชนให้มีความเข้าใจในเหตุผลของการเข้ามาบริหารงานของรัฐบาล คสช. และให้ดำเนินการคลายความขัดแย้งระหว่างแกนนำทางการเมืองในพื้นที่ การจัดเวทีเสวนาเพื่อนำไปสู่การสร้างความปลอดภัย รวมทั้งการจัดกิจกรรมการคืนความสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ ด้านการให้ความหมายความขัดแย้งของ คสช. พบว่า รัฐบาล คสช. มองว่าประชาชนและนักการเมืองมีความต้องการทางการเมืองที่ต่างกันในด้านความคิดอย่างสิ้นเชิง จนไม่สามารถพูดคุยหรือตกลงกันได้ โดยในส่วนของประชาชนมีความคิดว่าปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีหลายสาเหตุ ทหารไม่ควรใช้การทหารนำการเมือง แต่ควรให้การเมืองนำการทหาร ทหารควรรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆในด้านปฏิภณของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ พบว่าในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ถึงแม้จะมีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองแต่สามารถพูดคุยกันได้ ประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองก็ไม่กล้าแสดงตัวอย่างชัดเจนเนื่องจากเกรงกลัวต่อการถูกดำเนินคดีหรือการเรียกให้รายงานตัว ซึ่งประชาชนเห็นว่าในการดำเนินการสร้างความปลอดภัยรัฐไม่ควรใช้กฎหมายในการบีบบังคับให้คู่ขัดแย้งทางการเมืองกลัว เพราะจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการสร้างความปลอดภัยอย่างแท้จริง และประชาชนเห็นว่าโครงการสร้างความปลอดภัยยังไม่มีผลเป็นไปในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น รัฐบาลควรแก้ไขปัญหาเรื่องเศรษฐกิจให้กับประชาชนมากกว่าที่จะดำเนินโครงการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่

คำสำคัญ: การสร้างความปลอดภัย/ รัฐประหาร/ พื้นที่จังหวัดขอนแก่น

^{*} นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการเมืองการปกครอง, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{**} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษา

Reconciliation Construction after Coup detat on 22 May 2014 in Khon Kaen Province

Jeerasak Yomabutr^{*}

Vinai Poncharoen^{**}

(Received Date : January 16, 2018, Revised Date : February 24, 2018, Accepted Date : February 26, 2018)

Abstract

This study is a qualitative research which aims to study process of constructing reconciliation and process of giving meanings and reaction of people towards the construction of reconciliation in area of Khon Kaen Province. Data were collected in the area with in-depth interview with 26 informants who were selected with specific sampling method and analyzed with descriptive data. The findings reveal that process of reconciliation at Khon Kaen Reconciliation center was under administration of army region 2 and national Council for peace and Order (NCPO) and divided operation of establishing reconciliation center in every district. People were instructed to have understanding about reason of administration by NCPO government and to take actions to eliminate conflicts between local political leaders. Arranging a seminar leads to construction of reconciliation and arrangement of activities to bring happiness to local people. For definition of conflict of NCPO, it was found that NCPO realized that people and politicians had different political needs in term of thoughts and concepts totally that they could not talk to each other. People thought that a conflict problem was caused by many factors and soldiers should not use army ahead of politics but the politics should lead army. Soldiers should maintain security of the constitution and other laws about public reaction towards the construction of reconciliation. The result shows that in Khon Kaen Province, although it has political conflicts, they can be discussed together.

^{*} M.Pol.Sc. MAJOR Master of Politics Science Program in Politics, College of Politics and Governance, Mahasarakham University.

^{**} Asst. Prof., College of Politics and Governance, Mahasarakham University. Advisor

People who have political opinions do not dare to express themselves in fear of being prosecuted or summoned to report themselves. They agree that to construct reconciliation, the government should not enforce laws to terrify political opponents for it will not obtain actual cooperation in constructing reconciliation. In addition, people thought that the reconciliation construction project has not been necessary in Khon Kaen Province but the government should solve economic problems for people rather than executing reconciliation construction project in the area.

Keywords: Reconciliation Construction/ Coup Detat / Khon Kaen Province

ที่มาและความสำคัญ

สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤติของความขัดแย้งทางความคิด นับตั้งแต่การรัฐประหารเมื่อ พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา เป็นความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานนั้น มีสาเหตุหลักเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและกระบวนการ ยุติธรรม อันส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของชาติ ความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของประชาชนได้ถูกแบ่งแยกออกเป็นฝักฝ่ายอย่างชัดเจนนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองจากกลุ่มต่างๆ เพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองหรือวิถีของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้สนับสนุนรัฐบาลหรือผู้ที่ต่อต้านรัฐบาล การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มเหล่านี้ได้สร้างเงื่อนไขที่นำไปสู่การสร้าง ความขัดแย้งและมีแนวโน้มของการใช้ความรุนแรงที่ยังรากลึกมานาน จนกระทั่งเกิดการตอบโต้กันด้วยความรุนแรงที่นำมาสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งในระดับผู้นำและหมู่ประชาชนผู้สนับสนุนแนวทางของพรรคการเมือง สังคมถูกแบ่งแยกจนเกิดการเผชิญหน้า การกระทำผิด ละเมิดกฎหมาย โดยอาศัยสื่อต่างๆ ทั้งสื่อที่มีลักษณะเลือกข้าง สื่อสังคมออนไลน์เพื่อกระทำการใดๆ ต่อกลุ่มผู้ที่ไม่เห็นต่างจากตนเอง

ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงหลายครั้ง เช่น การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง (นปช.) ในปี 2553 และครั้งล่าสุดที่มีการชุมนุมใหญ่ของ กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) จัดการชุมนุมประท้วงรัฐบาลของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีไทย คนที่ 28 ในประเด็นเกี่ยวกับการออกร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง และการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีประชาชน นักศึกษา นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย และดารานักแสดง ออกมาเป็นชุมนุมต่อต้าน ร่างพ.ร.บ.ดังกล่าว

จำนวนมาก ทำให้กลุ่ม กปปส. ใช้โอกาสนี้รวบรวมประชาชนจัดการชุมนุมต่อเนื่อง โดยดำเนินนโยบายในการชุมนุมคือ โค่นระบอบทักษิณ และให้มีการปฏิรูปประเทศ พร้อมทั้งกดดันให้น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ลาออกจากความเป็นหัวหน้ารัฐบาล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีการตั้งสภาประชาชน ตั้งสภานิติบัญญัติโดยประชาชน เพื่อปฏิรูป หรือขอยกพระราชทาน ตามมาตรา 7 จนนำไปสู่การประท้วงที่มีการกระทำละเมิดกฎหมายหลายอย่างด้วยกันเช่น การปิดถนนในกรุงเทพมหานคร การปิดสถานที่ราชการ การปิดสถานีโทรทัศน์หลายแห่ง ซึ่งนับว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและเป็นการกดดันรัฐบาล นำไปสู่การจัดให้มีการเจรจาระหว่างนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในวันที่ 1 ธันวาคม 2556 โดย ผู้บัญชาการทหาร ทั้งทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศในขณะนั้น เพื่อให้มีการเจรจา โดยห้ามไม่ให้คนใด เข้ามาในห้องเจรจาเด็ดขาด

แต่การเจรจานั้นล้มเหลว เนื่องจากนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ยืนกรานไม่ยอมรับการยุบสภาหรือลาออก แต่ต้องการให้นายกรัฐมนตรีคืนอำนาจให้ประชาชนแล้วตั้งสภาประชาชนขึ้นมาเท่านั้น แต่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็ยืนยันว่าไม่สามารถทำได้ เพราะไม่มีกฎหมายรองรับ ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้การเจรจาล้มเหลว

ผลจากการที่การเจรจาล้มเหลวทำให้หลายฝ่ายมองว่าการปฏิวัติประชาชนที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ แต่ก็ถูกจับตามองว่าเป็นขบวนการที่มีทหารเป็นพี่เลี้ยง โดยถูกมองว่ากองทัพหนึ่งเฉยไม่ให้การสนับสนุนการจัดการชุมนุมเท่าที่ควร แตกต่างจากการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เมื่อ พ.ศ.2553 ที่ทหารมีการสลายการชุมนุมอย่างเต็มรูปแบบจนมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ทำให้กองทัพถูกมองว่าเป็นการปฏิวัติเงียบ และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ชุมนุมเคลื่อนไหวเพื่อการสนับสนุน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร หรือการต่อต้านรัฐประหารทุกรูปแบบจากสาเหตุที่กล่าวมาทำให้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หรือ ผู้บัญชาการทหารบก ใช้เป็นข้ออ้างสำคัญในการประกาศกฎอัยการศึกในรูปแบบของประกาศกองทัพบก โดยระบุเหตุผลจำเป็นในการเข้าควบคุมอำนาจการปกครองว่าสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยังรากลึก การประท้วงที่ยาวนานเกิดความแตกแยกทุกหัวระแหงในหลายจังหวัดในประเทศไทย และมีการใช้อาวุธสงคราม ทำให้ประชาชนไม่ปลอดภัย รัฐบาลรักษาการไม่สามารถบริหารราชการแผ่นดินได้ และการจัดทำบปี 2558 มีความล่าช้า ปัญหาเหล่านี้หากปล่อยให้อยู่ย่มส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมตลอดจนผลประโยชน์ของประเทศ และใช้อำนาจตามกฎหมายอัยการศึกเชิญกลุ่มที่มีความขัดแย้งทางการเมืองทุกกลุ่มรวมเจรจาดำเนินการหาทางออกร่วมกัน แต่วิธีการเหล่านี้ก็ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาให้ลุกล้างได้ เนื่องด้วยเงื่อนไขและความเชื่อทางการเมืองของแต่ละฝ่ายที่ยึดมั่นอย่างแน่วแน่มั่นกระทั่ง วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลรักษาการนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่แทนรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์

ชินวัตร ที่พ้นจากตำแหน่งด้วยความสละรัฐธรรมนูญ โดยอ้างเหตุเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและต้องการยุติความขัดแย้งและความรุนแรงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตของประเทศไทย

จากสภาพปัญหาและเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แนวคิดเรื่องการสร้างความปรองดอง จึงได้หยิบยกขึ้นมาหลังการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อหาแนวทางสร้างความปรองดองให้กับคนในชาติ และแก้ปัญหาความขัดแย้งและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป ซึ่งประกอบไปด้วย ศูนย์ปรองดองส่วนกลางและศูนย์ปรองดองประจำพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 – 4 ต่อมากำหนดให้ ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูปขึ้นตรงกับสำนักงานคณะกรรมการปรองดองและการปฏิรูป ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โดยมีคณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ ทำหน้าที่รวบรวม ข้อมูลการปฏิรูปจากแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ พรรคการเมือง นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้ง ประชาชนจากหลากหลายอาชีพ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลนำเสนอให้สภาปฏิรูปใช้ประกอบในการพิจารณา และจังหวัดขอนแก่นได้มีการจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อประการปฏิรูป ขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ชั้น 3 ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0214/ว1236 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2557 และ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0808.2/ว 889 ตามนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมีคณะทำงานรับผิดชอบคือ กอ.รมน.ภาค 2 โดย พล.ต.ไชยพร สัตแพทย์ รองแม่ทัพน้อยที่ 2 กองทัพภาคที่ 2 เป็นหัวหน้าศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ กอ.รมน.ภาค 2 และ นายกำธร ถาวรสถิตย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ควบคุมการปฏิบัติงานของชุมมวลชน มีแนวทางในการปฏิบัติงานของ ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อประการปฏิรูป หรือ ศปป.กอ.รมน.จว.ขอนแก่น ที่จะดำเนินการจัดเสวนาสังสรรค์ความสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ระดับ ตำบล และหมู่บ้านในจังหวัดขอนแก่น

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยมองว่าพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ที่จะทำการศึกษาครั้งนี้เป็นพื้นที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะก่อนที่จะมีการรัฐประหารและการจัดทำโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ วันที่ 2 มีนาคม 2557 กลุ่มประชาชนที่ให้การสนับสนุนรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการจัดการชุมนุมเพื่อแสดงจุดยืนคัดค้านการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. และการทำรัฐประหารทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นการร่วมตัวกันในชื่อ กลุ่มที่เรียกตัวเองว่า เสือแดงอีสาน มีประชาชนจาก 20 จังหวัดในภาคอีสานได้มาร่วมตัวกัน ณ บริเวณลานด้านหลังสถานีขนส่งแห่งที่ 3 ประจำจังหวัดขอนแก่น และหลังจากมีการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) แล้วยังมีการต่อต้านในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นอีก เช่น วันที่ 19 พฤศจิกายน 2557 ขณะที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขณะลงพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและกาฬสินธุ์ เพื่อตรวจเยี่ยมการเตรียมพร้อมรับภัยแล้ง ได้มีนักศึกษากลุ่มเผยแพร่กฎหมายสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคม (ดาวดิน)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชูสามนิ้ว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้านรัฐประหาร ต่อหน้า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้า คสช. ขณะมอบนโยบายให้กับเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในกลุ่มจังหวัดภาคอีสาน บริเวณศาลากลาง จังหวัดขอนแก่น จากข้อมูลและสภาพปัญหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดขอนแก่น ทำให้ผู้มีวิสัยทัศน์มีความสนใจในกระบวนการหลักการ วิธีการ ขั้นตอน ปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการสร้างความปรองดองสมานฉันท์จนนำไปสู่การปฏิรูปประเทศเพื่อที่จะให้คนไทยได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขดังที่เคยมีมา

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษากระบวนการให้ความหมายและปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ความสำคัญของการศึกษา

ผลการศึกษาจะนำไปสู่ความเข้าใจต่อกระบวนการ วิธีการ หลักการ ขั้นตอน และการให้ความหมาย ปฏิบัติของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาอาศัยกรอบแนวคิดการสร้างความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วย คำว่านี้ หมายถึง การอ้อมยอม ประนีประนอม ยอมกัน ไม่แก่งแย่งกัน ตกลงกันด้วยการไกล่เกลี่ย ตกลงกันด้วยไมตรีจิต ความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงในสังคมไทยได้ยกระดับและขยายผลเพื่อเอาชนะกัน จำเป็นที่จะต้องมีการกระบวนการเพื่อยุติความขัดแย้งเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหา ซึ่งในหลักการสากลมักเริ่มต้นจากการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยจะเป็นเจรจากันเองระหว่างคู่ความขัดแย้งหรือมีคนกลางเข้ามาดำเนินการ หรือการฟ้องร้องเข้าสู่กระบวนการทางศาล ใช้กระบวนการนิติบัญญัติในการออกกฎหมาย

กระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความปรองดองในชาติและสังคมเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ เกิดความไว้วางใจกัน จะอาศัยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกันหลายวิธีเช่น

1. แนวคิดเรื่องความปลอดภัย (Reconciliation)
2. ความหมายในบริบทของความขัดแย้ง
3. กระบวนการการสร้างความปลอดภัย (Reconciliation)
4. แนวทางการสร้างความปรองดองหลักการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 2557

5. ความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional justice)

6. เครื่องมือทางกฎหมายในการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในอดีต

ในหลายประเทศที่ประสบปัญหาจากความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรงยืดเยื้อได้นำกระบวนการของความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) มาใช้ในการสร้างความปรองดองในระดับชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอคติความเกลียดชัง สร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ที่มีความขัดแย้งรุนแรง ให้ฟื้นคืนความสัมพันธ์ในระดับที่สามารถกำหนดอนาคตร่วมกันได้ต่อไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและ ดำเนินการอย่างเป็นองค์รวม โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงเป็นหลัก

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาข้อมูลเชิงลึกการการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยมีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 7 กลุ่ม คือ กลุ่มทหาร ประกอบด้วย นายทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ จำนวน 2 คน กลุ่มตัวแทนทางการเมือง ได้แก่ ผู้แทนฝ่ายปกครอง (กระทรวงมหาดไทย) เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ปลัดจังหวัด หรือ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ จำนวน 2 คน กลุ่มตัวแทนการเมืองที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน กลุ่มหน่วยงานราชการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ปรองดอง เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ เจ้าหน้าที่ทหารที่รับผิดชอบ สถานศึกษาในพื้นที่ที่มีส่วนร่วม จำนวน 4 คนกลุ่มนักวิชาการ หรือ อาจารย์ มหาวิทยาลัยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 2 คน กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 คน กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 คน กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่แสดงการคัดค้าน (กลุ่มดาวดิน) จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นที่ตั้งไว้ตามความมุ่งหมายของการศึกษา แล้วสรุปแนวคิด ทฤษฎีมาอภิปรายผลการศึกษารูปผลการศึกษาและนำเสนอข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 1) กระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และ 2) กระบวนการให้ความหมายและปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เกิดจากความแตกแยกทางความคิดเห็นของประชาชนที่เลือกฝักเลือกฝ่ายอย่างชัดเจน โดยมีกลุ่มที่สำคัญด้วยกันอยู่ 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) 2) กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่ขัดแย้งกันทั้งตัวนักการเมืองและเหตุการณ์ได้มาซึ่งรัฐบาลที่จะปกครองประเทศ นำเข้าไปสู่การชุมนุมเรียกร้องและต่อต้านรัฐบาลของฝ่ายต่างๆ ต่างฝ่ายต่างใช้มวลชนในการบีบบังคับฝ่ายที่เข้ามาเป็นรัฐบาลส่งผลให้มีการกระทำความผิดกฎหมายของประเทศหลายอย่างต่างกันไป จากของความขัดแย้งและความไม่สงบที่เกิดขึ้นทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ใช้เป็นเหตุผลในการเข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 และได้มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เริ่มมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2549 จากการที่รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ถูกกระทำรัฐประหารพลเอก ดร.สนธิ บุญยรัตกลิน หน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสาเหตุของความขัดแย้งของการเรียกร้องทางการเมืองของประชาชนที่ให้ความชื่นชอบ ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี โดยใช้ชื่อกลุ่มว่ากลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และอีกกลุ่มที่กล่าวหาว่า ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี มีความไม่ความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยใช้ชื่อกลุ่มกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงทั้งด้านการต้องการผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี การเลือกตั้ง การได้มาซึ่งอำนาจของรัฐ

โดยสามารถเป็นสาเหตุที่สำคัญที่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 2 สาเหตุ คือ 1) ผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นที่รู้กันดีว่าการชุมนุมของกลุ่ม นปช.และกลุ่ม กปปส.ทั้ง 2 ฝ่ายต่างมีพรรคการเมืองที่อยู่เบื้องหลังของการชุมนุมมาโดยตลอด นักการเมืองที่ออกมาชุมนุมก็หวังที่จะใช้มวลชนเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมืองต่างๆของฝ่ายตน 2) ความขัดแย้งจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างคู่ขัดแย้งทางการเมือง เช่น กลุ่ม กปปส. กับ กลุ่ม นปช. หรือ พรรคประชาธิปัตย์ กับ พรรคเพื่อไทย เป็นต้น ซึ่งพรรคเพื่อไทยและกลุ่ม นปช. มองว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบริหารความยุติธรรมจากรัฐบาล คสช. ทั้งด้านการใช้

2) สาเหตุการทำรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในการ ที่ใช้เป็นการใช้อำนาจในการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญไว้ 6 สาเหตุดังต่อไปนี้ 1) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 2550 ว่าด้วยที่มา สว. 2) ปัญหาโครงการรับจำนำข้าว 3)

ปัญหาการประท้วงร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม 4) ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดเห็นทางการเมือง 5) ปัญหาการเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ 2557 6) การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของทหาร

3) อุดมการณ์ทางการเมืองกับความรุนแรงจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองความขัดแย้งกันทางการเมือง ทั้งทางด้านการคิดถกนักการเมืองใช้เป็นเครื่องมือหรือผลประโยชน์ของนักการเมืองที่ใช้ประชาชนเป็นข้ออ้างในการชุมนุมเพื่อเปิดโอกาสให้ทหารเข้ามายึดอำนาจประชาธิปไตยหรือเป็นการล้มล้างระบบประชาธิปไตยและมีการจัดรายการทีวีให้ประชาชนแต่ละกลุ่มได้ติดตามการเชิญชวนเข้าร่วมการชุมนุมหรือการเรียนรื่องทางการเมือง สร้างเงื่อนไขต่อรัฐบาลที่มาจากฝ่ายตรงข้ามกลุ่มของตนเพื่อที่จะสร้างเงื่อนไขต่างๆที่นำไปสู่การรวบรวมมวลชนออกมาเคลื่อนไหว โดยไม่สนใจว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจหรือชื่อเสียงของประเทศ สอดคล้องกับแนวความคิดของ อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ (2555, น. 2) ได้เสนอว่า ความหมายของคำว่าปรองดองในสังคมไทยต้องให้อยู่ในบริบททางสังคมและต้องมองอย่างมีพลวัต (หรือประวัติศาสตร์ในความหมายกว้าง) จะพบว่าการปรองดองนั้นเป็นผลลัพธ์ของกระบวนการการแก้ไขความขัดแย้งด้วยการเจรจา ต่อรองอันนำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกันผลลัพธ์ที่จะเกิดเป็นการปรองดองได้นั้น ต้องอยู่ในเงื่อนไขประกอบกันหลายประการ

4) กระบวนการสร้างความปรองดองจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีแนวความคิดเห็นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เห็นว่าการสร้างความปรองดองไม่มีโอกาสที่จะเข้าสู่กระบวนการได้ เพราะจุดยืนของคู่ขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่ม กปปส.และกลุ่ม นปช. นั้นมีความต้องการทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงทั้งทางด้านการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีที่จะเข้ามาบริหารประเทศ 2) กลุ่มที่เห็นว่ากระบวนการสร้างความปรองดองนั้นจะประสบความสำเร็จเพราะคนในสังคมไทยได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่ตกต่ำจากเหตุการณ์ความไม่สงบของประเทศและสังคมไทยส่วนใหญ่มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันมาตลอด

5) ปัญหาการสร้างความปลอดภัยของรัฐบาล คสช. การจี้ตั้งศูนย์ปรองดองในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นประชาชนในพื้นที่ถึงแม้จะมีความขัดแย้งทางการเมืองด้านการเมือง แต่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่กล่าวได้ว่าเป็นฐานเสียงของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งให้การสนับสนุนพรรคเพื่อไทยมาเป็นเวลายาวนานเห็นได้จากการเลือกตั้ง สส. ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่พรรคเพื่อไทยได้ สส.ทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและในการจัดกิจกรรมการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่ไม่ได้แสดงออกทางด้านการเมืองมากนักหรือบุคคลที่เป็นคู่ขัดแย้งทางการเมืองยังไม่เปิดเผยตัวเองว่าเป็นบุคคลที่มีความขัดแย้งทางการเมืองต่อหน่วยงานราชการ

2. กระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น คือกระบวนการวิธีการ หลักการ ขั้นตอน ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมี 5 ประเด็นดังนี้ นโยบายการจัดตั้งของศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ของ คสช. กระบวนการสร้างความปรองดอง การจัดกิจกรรมการคืนความสุขให้คนในชาติ ปัญหาของความขัดแย้งและแนวทางแก้ไขปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับแนวความคิดของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2544, น.36) ได้ให้ความหมายว่าความขัดแย้งหมายถึง สถานการณ์ที่คนหรือกลุ่มคนที่เกิดความไม่เข้าใจกันมีความรู้สึกไม่พอใจหรือคับข้องใจที่จะปฏิบัติซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสภาพทรัพยากรทางการบริหารหรือตำแหน่งที่มีจำกัดทำให้ไม่สามารถสนองความต้องการของคนหรือกลุ่มคนได้อย่างทั่วถึงและขัดแย้งกัน ผู้ที่จัดทำโครงการควรคำนึงถึงการลดปัญหาความไม่พอใจในการยึดอำนาจของ คสช.ให้มากดำเนินโครงการอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นกระบวนการสร้างความปรองดอง ผู้วิจัย พบว่า ด้านเอกสารกับวิธีการสร้างความปรองดองของ คสช. ยังไม่ได้เป็นไปตามหลังของการสร้างความปรองดองที่ใช้เป็นหลักสากลตามนานาชาติประเทศ เช่น หลักการสร้างความปรองดองตามเอกสารสถาบันพระปกเกล้า (2555, น.18-20) ที่เสนอแนวทางดังต่อไปนี้ คือ การสานเสวนาเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การสร้างความปรองดอง การเน้นหรือจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของคู่ขัดแย้ง การรับฟังความต้องการของคู่ขัดแย้ง การนำศาสนาเป็นเครื่องมือในการสร้างความปรองดอง การสร้างความปรองดองจำเป็นมากที่จะต้องใช้นโยบายที่หลากหลายทั้งทางด้านจิตใจ ด้านกฎหมาย สังคม วัฒนธรรม จิตวิทยาและการเมือง

ปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นสามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ 4 ประเด็นคือ 1) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองของ คสช. ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองของ คสช. ในการสร้างความปรองดองของรัฐบาล คสช. ตั้งแต่ก่อนที่จะมีการทำรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ทหารถูกมองจากพรรคเพื่อไทยและกลุ่ม นปช. ว่ามีความใกล้ชิดกับกลุ่มผู้ที่ออกมาเรียกร้องทางการเมือง เช่นกลุ่ม กปปส.และหลังจากที่มีการรัฐประหารรัฐบาล คสช. ก็ได้ปฏิบัติต่อฝ่ายพรรคเพื่อไทยกับกลุ่ม นปช. ที่มีความแตกในทางด้านกฎหมายและการดำเนินคดีต่างๆ การเรียกบุคคลเข้ารายงานตัว การควบคุมตัวผู้ที่เห็นต่างทางการเมืองเพื่อไปปรับทัศนคติ

2) ความร่วมมือของประชาชนในการสร้างความปรองดอง ความร่วมมือของประชาชนในการสร้างความปรองดองประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการมาโดยตลอด เพราะสังคมชนบทนั้นประชาชนให้ความนับถือต่อข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการสร้างความปรองดองการที่ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปดำเนินกิจกรรมจึงได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่

3) ประชาชนให้ความสำคัญต่อโครงการสร้างความปรองดองอย่างไร ประชาชนให้ความสำคัญต่อโครงการสร้างความปรองดองอย่างไร ในการให้ความสำคัญจากการสร้างความปรองดองประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและการเป็นแรงงานตามโครงการต่างๆ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมมากเท่าที่ควรเพราะต้องทำมาหากินและไม่ค่อยมีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ก็เป็นผู้สูงอายุ นักเรียน นักศึกษา

4) สิ่งที่ได้รับจากการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ประชาชนมีความคิดเห็นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เห็นว่าการสร้างความปรองดองนั้นจะนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมืองได้จริงและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ เพราะประเทศไทยอยู่กับปัญหาความขัดแย้งมาช้านานแล้ว 2) กลุ่มที่ไม่คาดหวังว่า คสช. จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้โครงการที่จัดทำขึ้นเป็นเพียงแต่การสร้างความปลอดภัยในการทำรัฐประหารของ คสช. เท่านั้น แต่อย่างไรก็ดีได้มีผู้ให้ข้อมูลที่เสนอความคิดเห็นว่าอยากให้รัฐบาล คสช. แก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าที่จะแก้ไขปัญหาด้านความขัดแย้ง วุฒิไกร สุเสนา [นามสมมติ]. (2559, สัมภาษณ์) มีความคิดเห็นว่า รัฐบาล คสช. ควรแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจมากกว่าที่จะจัดกิจกรรมสร้างความปรองดองเพราะหลังจากที่ คสช. ทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำอย่างมาก

สรุปผลการศึกษา

ในการสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นภายในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและสังคมไทย จำเป็นต้องอาศัยเวลาและการดำเนินการที่มีหลักการ แบบแผนกระบวนการ กลไกในการขับเคลื่อน และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการใช้หลักยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) ที่จะช่วยให้เกิดการมองอย่างแยกแยะในแต่ละประเด็นปัญหา การทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา การแสวงหาความจริง การแก้ไขเยียวยา การป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งรุนแรงในอนาคต และปฏิรูปสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ที่มีให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอนาคต

อย่างไรก็ดี มาตรการทางกฎหมายเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนผ่านไปสู่ความปรองดองได้ เพราะยังมีเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยสำคัญอื่นอีก เช่น การเปลี่ยนผ่านกลับไปสู่ระบอบประชาธิปไตย การบริหารงานของรัฐที่ตรวจสอบได้ การตรากฎหมายที่สร้างความเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำ และไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ จะต้องทำให้เกิดการปฏิรูปในหลาย ๆ เรื่องที่ปรับเปลี่ยนปัญหาเชิงโครงสร้างเรื้อรังของสังคมมาเป็นเวลานาน เพื่อให้เกิดการได้ดุลในมิติของการเมือง เศรษฐกิจและสังคม และอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติรัฐ นิติธรรม ตลอดจนเป็นสังคมที่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประการสำคัญคือการจัดการกับปัญหาด้วยวิธีการที่ปราศจากความรุนแรงหรือสันติวิธี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรองดอง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งที่นอกจากจะชี้ให้เห็นว่าสร้างความปรองดองสมานฉันท์ หลังรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ยังชี้ให้เห็นว่ากระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์และกระบวนการให้ความหมายและปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ รัฐบาล คสช. ต้องมีการกำหนดนโยบายและการสร้างความปรองดองที่มีความชัดเจนและจำเป็นต่อไปในแต่ละพื้นที่ให้เข้าบริบทของพื้นที่ต่างๆ เช่น

1. การแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเมือง ไม่ควรใช้วิธีการแก้ไขปัญหาทางการเมืองโดยการทำรัฐประหารควรแก้ไขด้วยระบบการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งควรมียุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยควบคู่กับยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพเพื่อสร้างหลักประกันความเข้มแข็งของระบบประชาธิปไตย ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนากองทัพเป็น ทหารอาชีพ ขึ้นในกองทัพเพื่อมิให้ทหารตกอยู่ภายใต้กระบวนการทางการเมืองถูกดึงเข้าสู่วงจรทางความคิดที่มีความเชื่อแบบดั้งเดิมว่าทหารจะต้องเป็นผู้แก้ปัญหาทางการเมืองของประเทศ ดังนั้นรัฐบาลพลเรือนที่มาจากกาเลือกตั้ง จะต้องมียุทธศาสตร์และมีความมุ่งมั่นนำพาสถาบันกองทัพออกจากเวทีการเมือง ปฏิรูปกองทัพให้เกิดการพัฒนาอย่างจริงจัง สร้างความเป็นทหารอาชีพให้แก่บุคลากร

1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากองความคิดในเรื่อง ทางออกของประเทศไทยในขณะนี้กองทัพต้องยุติบทบาทการทหารนำการเมือง และถอยกลับมาสู่ทหารอาชีพซึ่งเป็นตำแหน่งแห่งที่ที่ทหารควรยืนอยู่ ก่อนบ้านเมืองจะเสียหายมากไปกว่านี้ ปัญหาการเมืองและความขัดแย้งภายในไม่ใช่เรื่องของกองทัพแต่อย่างใด ขณะเดียวกันก็จำกัดขอบเขตการใช้อำนาจทางทหารกับฝ่ายพลเรือนด้วย

2 การแก้ไขปัญหาทางการเมืองระยะยาวและกลยุทธ์การพัฒนา

2.1. จัดเวทีเรียนรู้การจัดการความขัดแย้งอย่าง สันติวิธี ในประเด็นปัญหาในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้ในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิถีชุมชน ภายใต้บริบทความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และเป็นมิตร และสนับสนุนการสร้างระบบยุติธรรมของชุมชนในการจัดการความขัดแย้งของคนภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

2.2. มีการสำรวจ วิจัย เพื่อรวบรวมบทเรียนการจัดการความขัดแย้งของชุมชน ท้องถิ่น โดยการใช้พลังความเป็นมิตรในชุมชน และเผยแพร่แนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยภาคประชาชนแบบสันติวิธี อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสังคม

2.3. สนับสนุนการจัดตั้งกรรมการเจรจาหาข้อยุติความขัดแย้งทางสังคมในประเด็นต่างๆ ด้วยสันติวิธีโดยมีลักษณะไตรภาคีระหว่างผู้แทนภาครัฐที่มีอำนาจตัดสินใจ ผู้แทนผู้เดือดร้อน และนักวิชาการ เป็นตัวแทนเพื่อให้มีการเจรจาแลกเปลี่ยนข้อมูล และเรียนรู้ซึ่งกันและกันด้วยเหตุผล

และมีตัวกลางรักษาความเป็นธรรมในการเจรจาระหว่างทั้งสองฝ่ายให้สามารถหาข้อยุติที่ยอมรับร่วมกันได้

2.4. ส่งเสริมให้มีการสร้างนักจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีที่มีความเป็นมืออาชีพเพื่อทำหน้าที่ในกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยกระบวนการสมานฉันท์

2.5. จัดทำหลักสูตรส่งเสริมสันติวิธีและจัดโครงการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายเป็นมืออาชีพที่มีเครื่องมือในการทำงานกับความขัดแย้งด้วยทางเลือกที่ลดทอนความรุนแรง และเพิ่มพูนความชอบธรรมของรัฐในการบริหารบ้านเมืองด้วยกฎหมายอย่างเป็นธรรม เช่น วิธีเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหา ท่าทีในการวางตัวในสถานการณ์เผชิญหน้า เรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบต่างๆ ของการแสดงความเห็นในสังคมประชาธิปไตย เช่น การชุมนุม การดื้อแพ่ง เป็นต้น

2.6. ส่งเสริมให้มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายการเรียนรู้การจัดการความขัดแย้งและการสร้างกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ระหว่างปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรภาคประชาชน และภาครัฐ เช่น เครือข่ายสมานฉันท์และสันติวิธี เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ และการให้องค์กรภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่นอกเหนือจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ ให้มีการเรียนรู้การจัดการความขัดแย้ง 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ประเด็นปัญหาความขัดแย้ง 2) การเรียนรู้กระบวนการจัดการความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ 3) การคัดเลือกตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ในกระบวนการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและการสร้างสมานฉันท์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นปัญหาและได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม

2.7. สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ทำหน้าที่ส่งเสริมแนวคิดในการจัดการความขัดแย้งด้วยวัฒนธรรมการไม่ใช้ความรุนแรง หรือ “สันติวัฒนธรรม” ให้เป็นที่รับรู้แก่สังคมในวงกว้าง

2.8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมให้มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์ประสานความร่วมมือของชุมชนในการจัดการความขัดแย้งโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การสร้างกระบวนการยุติธรรมทางเลือก การดำเนินกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำคามผิดมาร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาว่าจะจัดการอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำผิด และหาวิธีการในการฟื้นฟูแก่เหยื่อและชุมชนที่ตกเป็นเหยื่อ โดยกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนเรียกร้องการแสดงความรับผิดชอบของผู้ทำผิด และให้การช่วยเหลือสนับสนุนในการตอบสนองต่อความต้องการของเหยื่อ

2.9. ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่ตรวจทานกฎหมายที่อาจขัดต่อแนวทางสันติวิธี แล้ว ยกร่างพระราชบัญญัติเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเหล่านั้น รวมทั้งบัญญัติมาตรการส่งเสริมสันติวิธี เพื่อส่งเสริมให้สันติวิธีเป็นแนวทางหลักในนโยบายแก้ไขปัญหามลพิษในสังคมไทย

2.10. สภาพพัฒนาการเมือง สนับสนุนเงินทุนในการต่อสู้คดีของประชาชนที่ไม่ได้รับความ เป็นธรรมจากรัฐ อาจตั้งเป็นกองทุนยุติธรรมภาคประชาชน

3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนระหว่าง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ ของ คสช.

3.1. ด้านเศรษฐกิจการค้า ต้องสร้างรายได้ให้ประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจของประเทศให้ มั่นคง

3.2. ด้านสังคม การลดความเหลื่อมล้ำด้านความยุติธรรม ต้องส่งเสริมให้สังคมมีคุณภาพ มีความยุติธรรม เป็นธรรมปรับแก้ทัศนคติของคนต่อความขัดแย้ง คือ ทุกคนต้องเคารพกติกาและคน คุมกติกา หรือกระบวนการยุติธรรมต้องศักดิ์สิทธิ์ ด้านความมั่นคงของประเทศ ต้องมีความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน

3.3 ด้านการจัดทำเป็นแผนการขับเคลื่อนพันธกิจการคืนสันติสุข สู่ภูมิภาคและชุมชนของ จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่นให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศของ คสช.ต่อไป

บรรณานุกรม

กฤษติน สุขศิริ. (2519). *กรณีศึกษา ความขัดแย้งทางการเมืองในสมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะ*

นันท์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กิตติมา ปรีดีดีล. (2542). *ทฤษฎีบริหารองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์.*

แก้วสรร อติโพธิ. (2554). *นิรโทษกรรมผูกโป้วปรองดอง: มอเท็จโดยสุจริต. สืบค้นจาก*

<http://www.siamrath.co.th/?q=node/73242>

ข่าวสด. (2557). *เสื้อแดงขอนแก่นนัดชุมนุมใหญ่บริเวณสถานีขนส่งแห่งใหม่จังหวัดขอนแก่น.*

สืบค้นจาก [https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=](https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNU16YzJOek0zTmc9PQ==)

[TVRNU16YzJOek0zTmc9PQ==](https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNU16YzJOek0zTmc9PQ==)

ชลัท ประเทืองรัตน. (2555). *การสร้างความปลอดภัยภายหลังความรุนแรงในรวัด : บทเรียน*

สำหรับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

- นิวส์การเมือง. (2556). แขนงกลุ่ม กปปส.กล่าวปราศรัยที่เวทีศูนย์ราชการ. สืบค้นจาก <http://politic.tnews.co.th/contents /76886/>
- ทัศนีย์ แสงสุข. (2552). การสร้างความปรองดองในครอบครัวโดยกระบวนการยุติธรรมเชิง
สมานฉันท์ : ศึกษากรณีความรุนแรงในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2546). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
เจริญพัฒน์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ . (2538ก). กฎหมายมหาชน 1:วิวัฒนาการปรัชญาและลักษณะของกฎหมาย
มหาชนยุคต่างๆ. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- _____. (2538ข). กฎหมายมหาชน 2 :การแบ่งแยกกฎหมายมหาชน – เอกชนและพัฒนาการ
กฎหมาย มหชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: นิติธ.
- รัฐบาลไทย. (2557). โฆษกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รม.) เกี่ยวกับ
การจัดตั้งศูนย์ปรองดอง. สืบค้นจาก
<http://www.thaigov.go.th/th/news1/item/83978-id83978.html>
- ประชาไท. (2557). สาระ+ภาพ : การอนุมัติงบประมาณในโครงการต่างๆ ของ คสช. สืบค้นจาก
<http://www.prachatai.com/journal/2014/07/54807> (1 ส.ค. 2557)
- ผู้จัดการออนไลน์. (2557). นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นแสดงการคัดค้านหัวหน้า คสช.
สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9570000133267>
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชโอเดียนสโตร์
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2546). ศิลปศาสตร์น่ารู้สำหรับผู้เฒ่า. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- วิชัยโก สุวรรณจินดา. (2545). ความลับขององค์กรพฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สติธ ธนาธิโชต. (2555). การสร้างความปรองดองแห่งชาติ: กรณีศึกษาเกาหลีใต้. สำนักวิจัยและ
พัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). ศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติสภา ผู้แทนราษฎร
มีนาคม พ.ศ. 2555. รายงานวิจัยการสร้างความปรองดองแห่งชาติ เสนอต่อ
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา.
- สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ. (2555). ปัญหาการปรองดอง. นิตยสารโลกวันนี้วันสุข, 7(353),
(31 มีนาคม – 6 เมษายน พ.ศ.2555) , 7.

- สุรพล คงลาภ. (ม.ป.ป.). *การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในสหรัฐอเมริกา (ออนไลน์)*. สืบค้นจาก <http://www.library.coj.go.th/indexarticle2.php?ldmain=4&&No=5> [2554, 2 มีนาคม].
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดขอนแก่น. (2557). *ประเด็นความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น*. สืบค้นจาก http://thainews.prd.go.th/website_th/news/print_news/TNSOC5707080010059
- อติเทพ ไชยสิทธิ. (2555). *กระบวนการปรองดองจะเกิดขึ้นได้หรือไม่*. สืบค้นจาก <http://www.enlightened-jurists.com>.
- อรรถจักร สัตยานุรักษ์. (2555). *ระบบของการปรองดอง*. สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52930263/chapter5.pdf
- อรุณ รักธรรม. (2546). *ทฤษฎีบริหารองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2544). *การบริหารทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองการพิมพ์.
- เอ็มไทยนิวส์. (2559). *ประธานแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กล่าวผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์*. สืบค้นจาก <http://news.mthai.com/hot-news/politics-news/52145.html>
- ไอ เอ็น เอ็น. (2556). *สว.สรรหาเข้ายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ*. สืบค้นจาก <http://www.innnews.co.th/show/483499>
- ไอลอว์. (2559). *จำนวนบุคคลที่เข้ารายงานตัวต่อ คสช.* สืบค้นจาก <https://freedom.ilaw.or.th/blog/902abusedbyncpo>